

OSNOVE OBVEZNOSTNEGA PRAVA

1. SPLOŠNO O OBVEZNOSTNIH RAZMERJIH

2. Pojem obveznostnih razmerij

3. obveznostno pravo je **del civilnega prava** in obsega pravne norme za urejanje obveznostnih razmerij
4. obligacijsko razmerje (obveznostno razmerje) je **razmerje med strankama**, na podlagi katerega je ena stranka (**upnik**) **upravičena** (ima pravico) **terjati** od druge stranke dolžnika **izpolnitev** obveznosti, **dolžnik** pa je **dolžan** (ima obveznost) **opraviti** izpolnitev
1. izpolnitev je lahko v tem, da dolžnik upniku nekaj da ali stori (aktivna izpolnitev) oziroma da nekaj dopusti ali opusti (pasivna izpolnitev); izpolnitev je tako lahko dajatev, storitev, dopustitev ali opustitev

5. Značilnosti obveznostnih razmerij

6. 1. RAZMERJE MED UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

7. obligacijsko razmerje je razmerje med določenimi osebami – strankami obligacijskega razmerja, od katerih ima ena stranka položaj upnika, druga pa položaj dolžnika.
1. vsebina obligacijskega razmerja so torej pravice in obveznosti strank: upnik ima pravico zahtevati (terjati) izpolnitev, dolžnik pa ima obveznost opraviti (dati) izpolnitev
 2. predmet dolžnikove obveznosti je določena dajatev, storitev, opustitev ali dopustitev

8. 2. RELATIVNO RAZMERJE

9. obligacijsko razmerje je relativno razmerje, kar pomeni, da razmerje učinkuje samo med strankama, med upnikom in dolžnikom, ne pa zunaj tega razmerja. Obligacijska pravica je zato relativna pravica, v primerjavi s stvarno pravico, ki je absolutna, ker učinkuje proti vsem
2. **lastnik** stvari ima absolutno pravico in je upravičen svojo stvar uporabljati, uživati in z njo razpolagati. Lastnik je v pravnem razmerju do vseh drugih oseb. Vse druge osebe se morajo vzdržati dejanj, s katerimi bi kršile lastnikova upravičenja.
 3. če pa lastnik sklene npr. **najemno** pogodbo in svojo stvar prepusti najemniku v uporabo, nastane med njima novo pravno razmerje. Lastnik ima v tem razmerju pravico do najemnine, ki jo lahko zahteva samo od najemnika, najemnik pa pravico samo do lastnika, da mu omogoči uporabo stvari. Nobena stranka najemne pogodbe ne pridobi kakršne koli pravice do tretjih oseb

10. 3. PRAVNO VAROVANO RAZMERJE

11. obligacijsko razmerje je pravno razmerje, ki je pravno varovano, saj upnik lahko uveljavi svojo pravico pri sodišču, če dolžnik prostovoljno ne izpolni obveznosti
12. upnik mora svojo pravico v določenem roku uveljaviti, sicer mu ta zastara

13. **Viri obveznostnega prava**

14. najpomembnejši formalni pravni viri obveznostnega prava so zakoni, pa tudi podzakonski predpisi, kot npr. uredbe, odloki, pravilniki itd.

15. OBLIGACIJSKI ZAKONIK (OZ)

16. je najpomembnejši formalni pravni vir;

17. razdeljen na dva vsebinska dela:

18. **splošni del** (temeljna načela in splošna pravila za obligacijska razmerja, o nastanku, učinkih, vrstah in prenehanju obveznosti, spremembi upnika in dolžnika itd.);

19. **posebni del** (pogodbena in druga obligacijska razmerja na področju prometa blaga in storitev, predvsem pravila o posameznih pogodbah in pravnih poslih).

20. POSEBNI ZAKONI

21. urejajo nekatera obveznostna razmerja (npr. Zakon o varstvu potrošnikov), tako da se OZ kot splošni (generalni) zakon ne uporablja za zadevna razmerja, razen za tista vprašanja, ki v posebnem zakonu niso urejena

22. UZANCE IN POSLOVNI OBIČAJI

23. poleg zakonov in podzakonskih predpisov utegnejo za urejanje določenih obligacijskih razmerij veljati tudi uzance in poslovni običaji, če so izpolnjeni pogoji za njihovo uporabo

24. po 21. členu Zakona o obligacijskih razmerjih (ki od 1.1.2002 ne velja več) so se uzance uporabljale, če so se udeleženci dogovorili za njihovo uporabo ali če je iz okoliščin izhajalo, da so hoteli njihovo uporabo

25. po OZ se uzance in poslovni običaji uporabljajo tudi brez dogovora, a le med gospodarskimi subjekti in le za presojo potrebnih ravnanj in njihovih učinkov